

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БІОЛОГІЇ

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: Епідеміологія гельмінтозів дітей молодшого шкільного віку
Тиврівського району

Студентки групи МБХ
Галузі знань 01 Освіта
Спеціальності 014.05 Середня освіта
(Біологія та здоров'я людини)
Чорноморець Ольги Сергіївни
Науковий керівник: доцент кафедри біології,
кандидат біологічних наук Матвійчук О.А.

Оцінка _____

Голова комісії _____

В.Г. Кур'ята

Члени комісії _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

м. Вінниця – 2019 рік

АНОТАЦІЯ

Наше дослідження спрямоване на аналіз та характеристику особливостей гельмінтів. В дипломній роботі проведено дослідження на захворювання гельмінтозами серед населення Тиврівського району у Тиврівській районній лікарні протягом 2014-2018 років.

Встановлено наявність гельмінтів у різних вікових груп населення за 4 роки досліджень. На основі результатів дослідження, матеріалів наукових публікацій та фахової літератури представлені загальні та часткові механізми патогенної дії паразитів. Вказано, що за ці роки на території Тиврівського району спостерігалась висока інвазованість, як серед дітей так і серед дорослого населення.

Результати, наведені в дипломній роботі, можуть бути використані у подальших дослідженнях Тиврівського району та прогнозуванні динаміки ураження в подальшому. За отриманими даними можна встановити тенденцію і причини ураження та шляхи зниження рівня захворюваності на гельмінтоз в межах м. Тиврова та районі.

83 с., бібліографія – 83 джерел, таблиць – 2, рисунків – 10.

Ключові слова: епідеміологія – гельмінтози – гельмінти – паразитози – профілактика – Тиврівський район – Вінницька область

SUMMARY

Our study aims to analyze and characterize the features of helminths. The thesis conducted research on the disease of helminthiasis among the population of Tivri district in Tivri district hospital during 2014-2018.

The presence of helminths in different age groups for 4 years of research was established. Based on the results of the research, materials of scientific publications and professional literature, the general and partial mechanisms of pathogenic action of parasites are presented. It has been pointed out that during these years there was a high invasiveness in the territory of the Tivri district, both among children and among adults.

The results presented in the diploma work can be used in further studies of the Tivri district and forecast the dynamics of the lesion in the future. According to the obtained data, it is possible to determine the tendency and causes of the lesion and ways of reducing the incidence of helminthosis within Tivrov and the district.

83 pp., Bibliography – 83 sources, tables – 2, figures – 10.

Keywords: epidemiology - helminthiasis - helminths - parasitoses - prevention - Tivri district - Vinnytsia region

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1 Огляд літератури	
1.1. Гельмінтози як небезпечні хвороби людини, сучасний стан проблеми.....	7
1.2. Симптоми.....	9
1.3. Вплив гельмінтів на імунітет дітей.....	10
1.4. Боротьба з гельмінтозами людини на сучасному етапі розвитку медицини	11
Розділ 2 Матеріали та методи дослідження	13
Розділ 3 Таксономічна характеристика плоских червів	
3.1. Плоскі черви	16
3.2. Метаболізм цестод	30
3.2.1. Бичачий ціп'як	34
3.2.2. Свинячий ціп'як	36
3.2.3. Ехінокок.....	39
3.2.4. Альвеохок	42
Розділ 4 Таксономічна характеристика круглих червів	
4.1. Круглі черви	44
4.2. Метаболізм нематод	52
4.2.1. Геогельмінти	58
4.2.1.1. Аскарида людська	60
4.2.1.2. Гострик	62
4.2.1.3. Волосоголовець людський	64
Розділ 5 Кількісні параметри зараження гельмінтами населення Тиврівського району	
5.1. Стан зараження гельмінтами пацієнтів відділень центральної районної лікарні	66
5.2. Стан зараження гельмінтами закладів і підприємств району	68
5.3. Динаміка ураження мешканців Тиврівського району за 2014 – 2018рр. .	70
Розділ 6 Профілактика гельмінтозів у населенні різних вікових груп	74
Висновки	79
Список використаних джерел	80

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авдюхина Т.И., Константинова Т.Н. Энтеробиоз. Клініка, діагностика, лікування, епідеміологія, профілактика: Посібник для лікарів.— М., 2003.— 56 с.
2. Антонов М.М., Антонова Л.П., Бабченко И.В. Тканевые гельминтозы у взрослых и детей (эпидемиология, клиника, диагностика, лечение, профилактика): метод. рекомендац. СПб., 2004.
3. Барсукова О. Нові підходи до лікування гельмінтозів та протозойних інфекцій у дітей Аптека. 2003. 39с.
4. Бабак О. Я. Кишечные гельминтозы: ситуация и тенденции к их изменению: Здоров'я України. 2006. 38-42с.
5. Бабак О.Я. Роль и место тканевых паразитозов в патологии человека: здоров'я України. 2007.
6. Бондаренко А. М. Практична оцінка протоколів надання медичної допомоги хворим на паразитарні інфекції в Україні. Інфекційні хвороби. 2008. 79– 84с.
7. Бодня Е. И., Бодня И. П. Клинико-иммунологические аспекты паразитарных болезней: Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія. 2007.18–23с.
8. Бодня Е. И. Забытые зоонозы / Е. И. Бодня // Сучасні інфекції. – №4. – 2010. – С.4–15.
9. Бодня К.І. Діагностика та лікування гельмінтозів у дітей: сучасна гастроентерологія. 2006. 32с.
10. Бодня Е.И. Эхинококковая болезнь: сучасні інфекції. 2007. 24. Бодня Е.И. Клинико-иммунологические аспекты паразитарных болезней: здоровье Украины. – 2008..
11. Бронштейн А.М., Мельникова Л.И., Фирсова Р.А., Легоньков Ю.А. Анализ результатов клинических испытаний аналогов празиквантела при кишечных цестодозах и трематодозах. Сообщение 2. Лечение

- трематодозов печени (описторхоз и фасциолез) и шистосомозов: мед. паразитол. 1993. 16-7с.
- 12.Бронштейн А.М., Малышев Н.А. Гельминтозы органов пищеварения: кишечные нематодозы, трематодозы печени и ларвальные цестодозы (эхинококкоз): Рос. мед. журнал. 2004. 12с.
- 13.Бронштейн А.М., Лучев В.И., Малышев Н.А. Гельминтозы органов пищеварения: проблемы диагностики и лечения: Рос. мед. журнал. – 2005.
- 14.Бронштейн А.М., Лучев В.И. Трематодозы печени: описторхоз, клонорхоз: Вестник инфектологии и паразитологии. 2008.
- 15.Бодня Е. И. Проблема паразитарных болезней в современных условиях: Сучасні інфекції. 2009. 4–11с.
- 16.Бодня К.І. Діагностика та лікування гельмінтозів у дітей: сучасна гастроентерологія. 2006. 32с.
- 17.Бандурина Т.Ю., Самарина В.Н. Лямблиоз у детей: учеб. пос. СПб.: СПб МАПО, 2009. 37 с.
- 18.Богоявленский Ю.К., Рачковская И.В., Чебышев Н.В. Нематоды и антигельминтные средства: М., 2009. 29 с.
- 19.Васильев В.С. Практика инфекциониста / В.С. Васильев, В.И. Комар, В.М. Цыкунов. — Минск: Высшая школа, 2008. — 194 с.
- 20.Василькова З. Г. Основные гельминтозы человека и борьба с ним. – М.: Медгиз, 1953. – С. 197-200.
- 21.Вінницька О. В. Гельмінтози: діагностичний пошук та лікування: Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія. 2009. 33–39с.
- 22.Виноград Н.О., Грицко Р.Ю. Паразитарні хвороби людини. Гельмінтози: навч. посіб. Львів, 2005. 192с.
- 23.Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби: К.: Здоров'я, 2001.
- 24.Гаркави Л.Х., Квакина Е.Б., Уколова М.А. Адаптаційні реакції і резистентність організму.— Ростовна Дону, 1990.— 223 с

25. Гельминтозы человека / под ред. Ф.Ф. Сопрунова. — М.: Медицина, 2005. — 368 с.
26. Григорьев П.Я. Яковенко Э.П. Диагностика и лечение болезней органов пищеварения — М., 2008. — 32 с.
27. Дикий Б.М., Кодрин О. Є. Медичні та соціальні проблеми гіменолепідозу // Інфекційні хвороби. — 2008. — № 2. — С. 5-8
28. Делягин В. М. Гельминтозы в практике педиатра: Метод. рекоменд. — М.: Наука, 2008. — 30 с.
29. Денисов М.Ю. Лечение атопического дерматита. Современные технологии реабилитации детей с алергодерматозами: пр.ктич. рук4во для врачей / под ред. проф. Л.Ф. Казначеевой. — Новосибирск, 2009. — 112 с.
30. Дрынов И.Д., Сергиев В.П., Малишев Н.А. Профілактика масових інфекційних і паразитарних хвороб людини медикаментозними засобами.— М., 1998.— С. 79—85.
31. Дуднік В. М. , Ізюмець О. І., Лайко Л. І., Корольова Н. Д. Діагностика і патогенетичні аспекти лікування гельмінтозів:Сучасна педіатрія: 2011. 70–72с.
32. Зрячкин Н.И. Гельминтозы: Метод. посіб. 2006.
33. Инфекционные заболевания: лечение и профилактика. — М.: Эли4 ста АПП «Джангар», 2008. — С. 214—225.
34. Крамарев С. О., Ершова И. Б, Бондаренко Г. Г. Гельминтозы у детей и подростков: монографія. Київ – Луганск. 2006. 128 с.
35. Крамарев С. Гельмінтози у дітей: Педіатрія: 2009. 67-71с.
36. Кузнецов Н.П., Торопова Н.П., Синявская О.А., Синдром ендогенної інтоксикації при інвалідизуючих формах алергодерматозів у дітей,
37. Кузьменко Л.Г. Копанев Ю.А Особенности применения препаратов для микро4 биологической коррекции дисбактериоза кишечника у детей Лечащий врач. — 2010. — № 5—6. — С. 50—51.

38. Куропатенко М.В. Бандурина Т.Ю., Безушкина Н.А. Паразитозы, лямблиоз и аллергические заболевания в детском возрасте РМЖ. — 2008. Т. 11, № 3. — С. 115—121.
39. Лифшиц В. М., Сидельников В. И. Лабораторные тесты при заболеваниях человека. — М.: Триада, 2003. — 77 с.
40. Лобзин Ю.В. Руководство по инфекционным болезням. — СПб.: Фолиант, 2003.
41. Ланда А.Л. Патология внутренних органов больных лямблиозом и их лечение / А.Л. Ланда, В.К. Илинич. — М.: Медицина, 2010. — 107 с.
42. Лысенко А.Я. Красильникова А.А. Лабораторные методы диагностики паразитарных болезней — М., 2009. — 58 с.
43. Лисенко А.Ч., Фельдман Э.В., Рибалка Е.А. Вплив інвазованості дітей методами на поствакцинальний імунітет // Мед. паразитол.— 1991.— № 5.— С. 34—36.
44. Лобзина Ю.В. Казанцева А.П. Руководство по инфекционным болезням под ред.— СПб.: ТИТ Комета, 2006. — 720 с.
45. Лукшина Р.Г., Бодня К.І., Москаленко І.К. . Сучасні методи лікування основних паразитарних хвороб людини: Метод. рекомендації.— Харків: ХМАПО, 2004.— 39 с.
46. Маркевич О.П. Основы паразитологии. Київ: Рад. школа, 1950.
47. Марченко Т. З. «Карнавал» клінічних «масок» гельмінтозів у дітей: Педіатрія, акушерство та гінекологія: 2007. 48–56с.
48. Марушко Ю.В., Грачова М. Г. Гельмінтози у дітей: стан проблеми, особливості діагностики і терапії. Сучасна педіатрія. 2011. 58–62с.
49. Марушко Ю. В., Грачова М. Г., Современное состояние проблемы гельминтозов у детей. Вопросы диагностики и лечения: Современная педиатрия: 2012. 15с.
50. Маркин А.В. Энтеробиоз: Влияние возбудителя на состояние здоровья детей / Медицинская паразитология. — 2006. — № 2. — С. 50—55.

51. Невядомська К., Пойманська Т., Магніцька Б., Чубай А. Загальна паразитологія. Київ: Наук, думка, 2007.
52. Озерецковская Н.Н. Зальнова Н. С. Тумольская Н. И. Клиника и лечение гельминтозов — М.: Медицина, 2011. — 76 с.
53. Озерецковская Н.Н. Органная патология в хронической стадии тканевых гельминтозов: роль эозинофилии крови и тканей, иммуноглобулинемии E, G4 и факторов, индуцирующих иммунный ответ. Мед. паразитол. и паразитарные болезни. — 2010. — № 4. — С. 9-14.
54. Павликовская Т.Н. Ситуация по паразитарным болезням на Украине и пути ее улучшения // Мед. паразитология. — 2004. — №2. — С. 39-41
55. Паразитизм як біологічне явище: Навчальний посібник / Гоженко В.О., Корж О.П., Воронова Н.В., Тітова Л.М.— Запоріжжя: ЗДУ, 2001.— 130с.
56. Пальцев А.И. Заболевания органов пищеварения при хроническом описторхозе — Новосибирск, 2011. — 54 с.
57. Пішак В. П., Захарчук О. І., Черновська Н. В. Епідеміологія і поширеність аскаридозу в Чернівецькій області: Інфекційні хвороби. Чернівці: 2011. 47–49с.
58. Погорельчук Т.Я. Заходи з профілактики стронгілоїдозу серед населення Одеської області: Сучасні інфекції. Одеса 2008.
59. Покровський В.И. Роль інфекційних факторів у патології шлунковокишкового тракту. Мед. паразитол.— 1997.— № 3.— С. 3—5.
60. Романенко Н. А. Роль дезинвазії навколишнього середовища в профілактиці паразитарних хвороб. Обзори і дослідження. РЕТ інфо. — 2003. №1 (45). — С. 22-25.
61. Романенко Н. А., Семенова Т. А. Совершенствование системы санэпиднадзора — необходимое условие повышения эффективности профилактических мероприятий при паразитозах // Мед. паразитол. и паразитар. болезни, 2000. — № 4. — С. 3-8.

- 62.Сергиев В.П., Лобзин Ю.В., Козлова С.С. Паразитарные болезни человека: СПб Фолиант, 2008.
- 63.Сергиев В. П., Лобзин Ю. В., Козлов С. С. Паразитарные болезни человека: СанктПетербург: Фамант, 2006. 211–448, 361–364, 352–361с.
- 64.Сергієв В.П., Лебедева М.Н., Фролова А.А., Романенко Н.А. Паразитарні хвороби людини, їхня профілактика і лікування // Епідеміол. і інфекційні хвороби.— 1997.— № 2.— С. 8—11.
- 65.Сучасні методи лікування основних паразитарних хвороб людини: методичні рекомендації: Харків, 2004.
- 66.Стасюк І.С., Боднарюк У.Ю., Коровенкова О.М., Шлюсар О.І. Шкідливість безпідставного використання антигельмінтних препаратів: монографія: Хист. 2012.
- 67.Тимченко В. Н., Леванович В. В., Абдукаева Н. С., Васильев В. В., Михайлов И. Б. Паразитарные инвазии в практике детского врача: ЭЛБИ – СПб, 2005. 288с.
- 68.Тканевые гельминтозы у взрослых и детей: методические рекомендации. – СПб.: Центр госсанэпиднадзора Санкт-Петербурга, 2004.
- 69.Токмалаев А.К. Гельминтозы человека: клинико-патогенетические особенности, современное состояние диагностики и лечения: лечащий врач. 2007.
- 70.Торопова Н.П. Сафронова Н.А., Синявская О.А., /Дерматози і паразитарні хвороби в дітей і підлітків: Аспекти патогенезу, клініки, діагностики, лікування і профілактики: Екатеринбург: Урал, 2004.— 60 с.
- 71.Тотолян А.А. Иммуноглобулин Е: структура, продукция, биологические эффекты и диагностическое использование. Аллергология. — 2008. — № 2. — С. 47.
- 72.Фирсов В.Н., Благова Н.Н.В сб.: Актуальные вопросы инфекционной патологии. — Иваново, 2011. — С. 143—144.

73. Швец Н. И., Дацюк А. Р. Диагностика кишечных гельминтозов: современное состояние проблемы: Журнал практичного лікаря. 2007.
74. Шульц Р.С., Гвоздев Е.В. Основы общей гельминтологии. М.: Наука, 1970 (т. 1), 1972 (т.2).
75. Юлиш Е.И. Клиника, диагностика, лечение и профилактика гельминтозов у детей // Новости медицины и фармации. – 2011. – № 11-12. – С. 371-372.
76. Anderson R.M. Infectious Diseases of Humans / R.M. Anderson, R.M. May. — Oxford: Oxford Universiti Press, 2011.
77. Association between giardiasis and allergy / M.C. di Prisco, I. Hagel, N.R. Lynch [et al]. // Ann. of Allergy, Asthma, Immunol. — 2008. — Vol. 81, № 3. — P. 261—265.
78. Bell R.G. IgE, allergies and helminth parasites: a new perspective on an old conundrum / R.G. Bell // Immunol. Cell. Biol. — 2006. — Vol. 74. — P. 337—345.
79. Clinical improvement of asthma after antihelminthic treatment in a tropical situation / N.R. Lynch, M. Palenque, I. Hagel, M.C. di Prisco // Am. J. Respir. Crit. Care Med. — 2007. — Vol. 156, № 1. — P. 50—54.
80. Control of Foodborne Trematode Infections. — Geneva: WHO, Techn. Rep. — 2005. — Ser. 849.
81. Crompton D. W. How much human helminthiasis is there in the world? // Parasitol. — 2009. — V. 85. — P. 379-403.
82. Hokeleek M., Luwick L., Cua A. Nematode infections // Medscus Amscus. — 2004. — № 6. — P. 37-42.
83. Lohiya G. S. Epidemiology and control of enterobiasis in a developmental center / G. S. Lohiya, L.Tan-Figueroa, F. M.Crinella, S. Lohiya // West J.Med. — 2000. — Vol.172, №5. — P. 305—308.